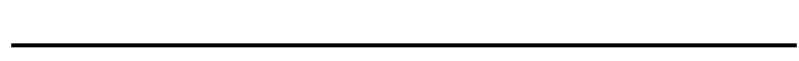

LELKI TÁRS

SOULMATE

**On-line
katalógus**

Petrányi Zsolt

BONOLCS

Bemvezető

A Lelki társ – Soulmate című kiállítás Bozó Szabolcs munkáiból, régebbiekből és újabbakból ad egy áttekintést.

A Londonban élő, sikeres festő az elmúlt években jellegzetes, néha vicces, néha groteszk állatfestményeivel vált ismertté, amelyek hol egyedül, hogy csoportosan jelennek meg vásznain.

Vízióinak forrását a magyar animációs gyermekfilmekben és nagymamájának bábfigurákat ábrázoló rajzaiban kell keresnünk, de a „szálak” messzebbre vezetnek.

A nagyméretű festményeket és vázlatrajzokat bemutató tárlat a művész első magyarországi bemutatkozása, régen várt esemény, hogy

munkáit élőben is láthassa a hazai közönség, és pályájának fejlődését ne csak a műveken, hanem egy egyedi karriertörténeten keresztül is megismerhessük.

Egy karrier kezdete

Bozó nem festőnek készült. Break-táncosként utazott Londonba, majd ott ragadt, és különböző bárokban, vendéglőkben vállalt munkát. Mindeközben szabadidejében rajzolgatott, míg meg nem mutatta azokat Nemes Marcell képzőművésznek, aki akkor szintén Londonban élt. Marcell a műtermében adott neki egy asztalt és eszközöket mutatott neki, ami nagyban hozzájárult fejlődéséhez. Az újabb lépést az ismertség felé az jelentette, hogy létrehozott egy Instagram oldalt, ahol felfigyeltek rá, és ami ez után történt, az már részben „történelem”. Hamarosan egy mallorca-i rezidenciaprogramon folytatta munkáját, ahol a kis méretű vázlatképeit felnagyította, hogy - ahogy e kiállításon is látható – majd 2 x 2 méteres méretben fesse meg azokat.

A nagy méret a festészetben nagy váltást jelent, nemcsak a festőnek, hogy hogyan oldja meg a feladatot, de a nézőnek is. A felnagyított figurák másként hatnak, betöltik a teret, és így a jelentésük is megváltozik. Elképzelt állatalakjai így személyiségekké váltak, akik már nem plüssfigurákra hasonlítottak, hanem a művész képzeletében születő és életre kelő lényekké, akik megindítják a néző képzeletét is: kik ők, honnan jöttek, hogyan élnek, mit szeretnének – ezek a kérdések folyamatosan életben tartják a fantáziánkat, és a rájuk adott válaszok már nem a művésztől, hanem a befogadóról szólnak, aki mindig másként és másként nézi azokat. Bozó sikerében, kereksétségében ez a váltás nagy szerepet játszott, és hozzájárult ahhoz, hogy az egyik legmagasabb áron eladó fiatal magyar művész legyen.

Bozó Szabolcs: A nyúl átka, 2021

Ebben a sikerben nagy szerepet játszottak azok a galériák, akik támogatták őt, akik hittek művészi fejlődésében. E kiállítást a Carl Kostyál Gallery-vel közösen rendeztük, ami a művész képviselője. A galéria tulajdonosa, Carl sokat tett azért, hogy művei jelentős külföldi intézményekben kerüljenek bemutatásra, és olyan gyűjtők tulajdonába kerüljenek, akik tovább építik hírnevét. Ma a művészetmenedzsment egy együttműködésen alapuló rendszer. Ha a művész és a munkái érdekesek és egyedi módon reagálnak korunk vizuális és társadalmi jellegzetességeire, a kurátorok, kritikusok, kiállítóhelyek, gyűjtők és a művészt forgalmazó magángalériák mind fontos szerepet játszanak abban, hogy egy alkotó biztosan haladjon előre karrierjében. Persze minden művész életében vannak nehézségek,

alkotói kétségek, de épp az ezeken való átsegítésében kapnak fontos szerepet a művészeti világ szereplői.

Állatmotívumok

Bozó Szabolcs művészetében kétségkívül fontos szerepet kapnak azok a gyermekkori emlékek, amik műveit a gyermekrajzfilmekhez, és azok között a világszínvonalú magyar animációhoz kötik. A sokunk számára ismert „Mazsola és Tádé” a „Bubó doktor” felejthetetlen élményeket adott, mert ezek a filmek nemcsak kedvesek voltak, de az életre tanítottak. Az ott látott figurák mind emberi karaktereket jelenítettek meg, akik problémákat, vészhelyzeteket oldotta meg, és mindezt az akkori rajzolók még a digitális forradalom előtt, kézzel festett lapok ezreinek mozgatásával érték el.

Bozó azonban nekik csak részben állít emléket, hiszen alakjai nagy mértékben eltérnek az eredetitől, azoknak csak a hangulatát idézik. Az állatfigurák emberi tulajdonságokkal való felruházása a huszadik század animációs filmjeiben azonban egy hosszú történet eredménye, ami egészen az antik viláig nyúlik vissza.

Bozó Szabolcs: Az őszi álom, 2022

Állatmeséktől a groteszkig

A görög irodalomban Aiszoposz volt az első, aki állatmesékkel szórakoztatta közönségét az időszámítás előtti VI. században. Műveiben vicces szituációkat teremtett, ahol az állatok bölcsességgel, és saját karakterük tulajdonságaival tudtak csak felülkerekedni a helyzeten. A hallgatókat és az olvasókat ezek arra tanították, hogy mindenki fogadja el a maga adottságait, és lássa meg magában készségeket és képességeket, amelyeket az életben is ki tud használni. Mindannyiunkban vannak értékek, és nem arra kell koncentrálnunk, amit nem tudunk elérni, hanem arra, amit igen. Műveit sokkal később Jean La Fontaine dolgozta fel és gondolta tovább a XVII. században, ami újabb lökést adott az állatszimbolikák népszerűségéhez

– hogy a XX. században már teljesen elfogadottak legyenek az állatos történetek, amik a rajzfilmek egyik fő forrásává váltak.

Az állatok ábrázolása a művészetben egészen a barlangrajzokig vezethető vissza. A mesékkel szemben a festészetben azonban a képzelet fontosabb szerepet játszott. Félig ember, félig állat mitikus lényeket képzeltek el a művészek, amit olyan festők, mint Hieronymus Bosch a XVI. század fordulóján a végletekig fokozott. Lényeiben megjelent a groteszk, a kifigurázás, amivel az emberi gyarlóságot, a bűnt kívánta szimbolizálni. Ettől az időtől az eltorzított lények és emberalakok szimbolikája is az alkotók fantázia-világát képezte, így Francisco Goya a XIX. század elején, majd James Ensor a század végén, vagy a XX. század

második felében a magyar Tóth Menyhért nemcsak a karakterek megragadására használták a torzítást, de a szorongás és más érzelmek kifejezésére is.

Bozó Szabolcs: Vörös hold, 2024

Az állatábrázolások irodalmi és képzőművészeti történetét, amiről látjuk, hogy egy szerteágazó, sokoldalú rendszert alkot, figyelembe kell vennünk Bozó Szabolcs művészetének megértésekor. Az idézett rajzfilmek ugyanis ugyanebből a történetből táplálkoznak, és az, hogy számunkra egyértelmű a jelentésük, a hozzájuk rendelt kódoknak köszönhető, mint hogy a róka ravasz, a mackó lassú és kedves, a kígyó alattomos, és a bagoly bölcs. Szabolcs láthatóan eltér ezektől a toposzoktól, és fantáziaállatait olyan módon jeleníti meg, hogy azokhoz ne tudjunk ilyen jelentéseket párosítani. Munkáinak egyik értéke ez a szabadság: nem köti meg a nézőt, hanem rábízta, hogy mit gondol a lényekről, amiket megfest.

Bozó Szabolcs művészetének alakulása

Bozó Szabolcs művészete az utóbbi években markáns fejlődésen ment át. A kezdetben festett egyalakos, vagy egy felnagyított fejet mutató, akrillal festett művek után a több fejet, alakot egymás mellé helyező kompozíciókkal kísérletezett. Ezt követően olajjal kezdett festeni, és olyan kompozíciókat hozott létre, amelyek összetettebb viszonyokat mutatnak az alakok között. Mondhatjuk, a vázlatok felnagyításától a festőibb megoldások irányába mozdult el, ami műveit érettebbé tették. Munkáiban így nemcsak a színes figurák szuggesztív voltát, hanem azok megjelenítésében a játékoságot, az ecsetkezelés sokféleségét és a színek összefolyását, egymásra hatását

figyelhetjük meg. Bozó e „kép típusokkal” azonban szabadon játszik, így néha visszanyúl korábbi módszereihez, ezzel is megőrizve műveinek sokoldalúságát. De nézzünk a különböző fajta műveire néhány példát.

Képelemzés

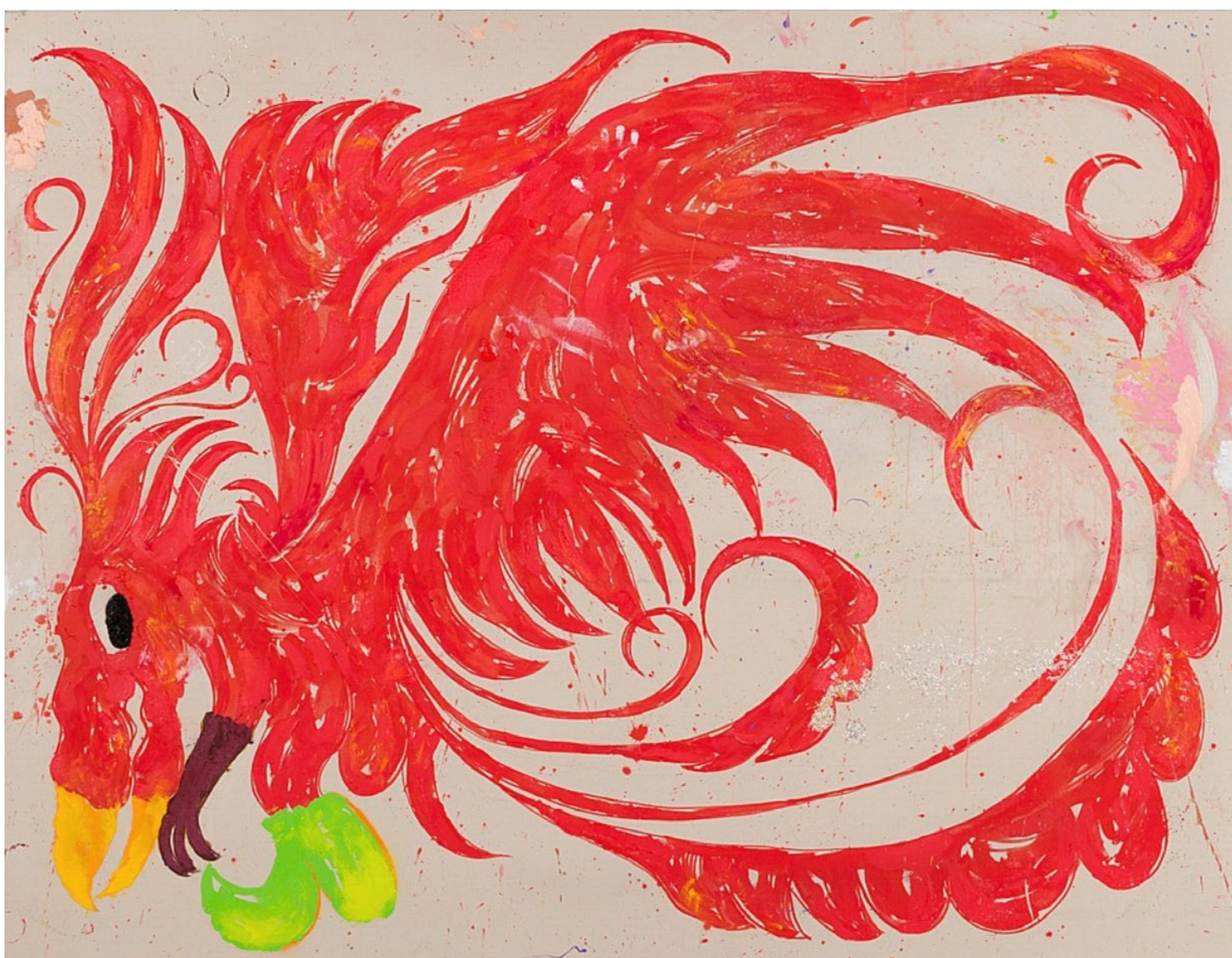

Bozó Szabolcs: Gerald úr, 2021

Gerald úr

A Gerald úr című festmény egy vörös mosolygó vagy vicsorgó arcot ábrázol, ami majdnem teljesen kitölti a képfelületet. A festmény felső részében a két fül rajzolódik ki, alatta két nagy szem, az orrlyukakat látjuk, alul pedig a bizonytalan vonalú szájat és fogsort, ami a képszéleken túlnyúlni látszik.

A 2021-ben készült kép alakja úgy néz szembe a nézővel, mintha valami rosszat tett volna, mintha direkt nem nézne a szemünkbe. A festmény épp azért hatásos, mert e nagy fej mintha egy szűk ablakon, a kép keretein nézne keresztül, hogy belásson abba a valóságba, amiben mi tartózkodunk. Vörös színével egyszerre kedves és vészjósló, de ha elképzeljük, mekkora lehet a nem látott teste, akár szorongást is kelthet.

Bozó Szabolcs: Piros Főnix, 2022

A Piros Főnix

A Piros Főnix egy díszes, kanyargós tollú repülő madarat mutat, ami teljes alakjában kitölti a képmezőt. A főnix az egyiptomi és a kínai mitológiában is megjelenik egy olyan madár, amit csak nagyon ritkán pillanthatunk meg, a kegyelem jelképe. Vörös és arany tollazatú, élete végén épít csak fészket, amelyet meggyújt és vele együtt porrá ég. A fészek hamvaiból egy új madár születik. Bozó a madarat a maga pompájában festett meg, egyik „kezére” kesztyűt, lábára pedig csizmát húzott. A kép így egyszerre idézi fel ezt a legendát és annak jelenkorhoz fűződő kapcsolatát is. A festmény egy kínai kiállítás alkalmára készült, ahogy hasonlóan a NEO teréhez, a megszokottnál sokkal magasabban volt kiállítva, hogy a madárra úgy nézzünk fel mintha tényleg a földről az ég felé tekintenénk.

Bozó Szabolcs: Trabant Copter, 2022

Trabant Copter

A Trabant Copter című mű egy festmény-installáció, ami nem egyedi Bozó munkásságában. Itt, elgondolása szerint a teljes kép több kisebb egységből áll össze, amelyek sok esetben „helyspecifikusan” illeszkednek egy építészeti környezet-hez. A NEO-ban is egy ajtót vesznek körül a Trabant Copter elemei, ahogy eredetileg is egy nyílás körül került a mű bemutatásra. Ez az elrendezés, a teljes kép részekre bontása a festészet lehetőségeinek tágításáról, új megoldások kereséséről szól. A Trabant Copter egy gyermekkori emléket idéz, amikor Bozó Szabolcsot édesapja magára hagyta a Trabantban, aminek kéziféke kioldott, és azt egy markoló állított meg úgy, hogy az autó teteje leszakadt. Sérülés nem történt, de a traumatikus emlék feldolgozását Bozó ezzel a vidám festménnyel igyekezett megoldani.

Bozó Szabolcs: Lelki társ, 2020

Lelki társ

A Lelki társ a kiállítás címadó darabja, Bozó Szabolcs munkásságában egy egyedi mű, mert együttműködés révén jött létre. A művész meghívta Richie Culvet képzőművészt a műtermébe, akit arra bízta meg, hogy egy felirattal fejezze be festményét. A soulmate (lelki társ) szó bár ösztönösen fogalmazódott meg, de mégis rávilágít Bozó figuráinak jelentésére. Azok gyermekkorunkat idézik, amikor társakra leltünk fantázialényekben és rajzfilmfigurákban, akik a társas lét igényét teremtték meg, akarva akaratlanul is nagy hatást gyakorolva későbbi életünkre. A Soulmate egy fekete-fehér, egy színnel festett mű, ami grafikus karaktere miatt is a hozzá hasonló művekkel egy külön csoportot alkot Bozó Szabolcs munkái között.

Bozó Szabolcs: Balaton, 2021

Balaton

A Balaton című festmény Bozó Szabolcs többalakos kompozícióinak egyike. A művön a hangsúlyos figura helyett több, egymás mellé festett arc látható, akik kitöltik a kép terét. A középkori művészet csoportokat ábrázoló festményeihez hasonlóan itt is az alakok egymás mögöttiségére csak azok részleges kitakarása utal. A képen látható még egy fa is a háttérben, erről következtethetünk arra, hogy egy idilli strandjelenetet láthatunk. Az életszerű szituáció miatt a figurák itt egyre inkább emberi karakterekkel is behelyettesíthetők. A csoportos képek Bozót a groteszk festészet irányába vitték tovább, ahol a fantáziaállatok már emberi viselkedés ironikus megjelenítését célozzák.

Bozó Szabolcs: Rossz sofőr, 2024

Rossz sofőr

A Bad Driver Bozó Szabolcs legújabb korszakából való, amikor az alakok már elszakadnak eredeti, rajzfilmkarakter jellegüktől, testet kapnak, amelyek mozgása bonyolult kompozíciót eredményez a kép felületén. Az irónia, a groteszk ábrázolás egyre fontosabb szerepet játszik, amit ez a kompozíció is jól mutat. Ahogy a kép címe is utal rá, megint egy életszerű szituációt mutat a kép, Bozó azt képzelte el, amit sokan már tapasztaltunk is, hogy mit élnek át az utasok, ha egy rossz sofőr vezeti a járművet. Ijedtség, düh, nevetés, együttérzés jelenik meg, ami teljesen megváltoztatja a szokásos utazás hangulatát. A képen, ellentétben a korábbiakkal, a háttérben színfelületek és osztások jelennek meg, ami műveinek új, izgalmas perspektívát ad.

Bozó Szabolcs jelentősége

Bozó Szabolcs művészete beleillik a kortárs művészet olyan referenciákat használó tendenciájába, amely a valóságtól elszakadva, az állatábrázolásokat és a popkultúrát referenciának használva ábrázolja az emberi viselkedést, a humán karaktert. André Butzer, Nara Yoshitomo és mások is, mint Bozó ezt a lehetőséget saját tartalmak, individuális élmények kifejezésére használják. Bozó művészeti fejlődésében a kezdő lökést egy Jonathan Meese-vel látott interjú adta, aki az eszközhasználat és a motívumválasztás teljes szabadságáról beszélt. Később Meese-vel együtt is kiállított a művész, akinek szemlélete így nagy hatást gyakorolt rá, bár technikailag más irányt mutatnak, de művei mégis rokoníthatók Bozó munkáival.

Az egyedi felfogás, az öntörvényű alkotás jellemzi mindkettőjüket: Bozó Szabolcs útja az ábrázolás egyszerűségével és direkt kifejezésmóddal kezdődött és vált egyre komplexebbé, amit jól szemléltetnek a NEO-ban kiállított művek is, és amik a művész első hazai egyéni kiállításának alkalmával áttekinthetik a fiatal alkotó eddigi életművét.